LV. évf. Csíkszereda, 1943 julius 11 28. szám.

CSIKI LAPOK

Felelős kiadó: Özv. VÁKÁR LAJOSNÉ

Egész évre Pengő 6.— Negyedévre . Pengő 1.50
Félévre . 3.— Példányonkénti ára 12 fillér
Külföldre egy évre 12 Pengő.
Megjelenik minden vasárnap

Nyilttéri közlemények díja soronkint 1 Pengő
Kéziratok nem adatnak vissza.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számittatnak.
Kiadóhivatal: Csíkszereda, Apáti Mihály-ucca 15 sz.

Felelős szerkesztő vitéz Részegh Győző

Az Erdélyi Párt parlamentjének nagyjelentőségű napjai.

Erdély magyarságának politikai összefogó szerve az Erdélyi Párt 1943 julius 2—3 és 4 napjain Marosvásárhelyen nagyfontosságu tanácskozásokat tartott. Megjelentek a párt képviselői, felsőházi tagjai és a nagyválasztmány teljes számban.

A háromnapos tanácskozás felölelte Erdély földjének minden életkérdését és az Teleki Béla orszg. elnök irányitásával folyt le. Az országos elnök beszédében többek között hangoztatta, hogy nemzetünk sorsának alakulása kizárólag csak tőlünk függ. Attól, hogy mennyire vagyunk küzdőképesek ma és mennyire vagyunk erősek, szervezettek, távolabbi feladatokra felkészültek akkor, amikor a győzelmes háboru gyümölcseként ujból reánkköszönt a béke időszaka.

— Az első és legfőbb gondolat, amelynek mindannyiunkat át kell hatnia s amelynek valamennyiünk fenntartásnélküli nézetének kell lennie, hogy a magyar sors alakulása a bennünk nyugvó és belőlünk kiáradó erőtől függ.

— Meg kell szüntetni tehát azt a balhiedelmet, amely szerencsétlen módon mind szélesebb körben érvényesül, hogy a belső reformok külső tényezőktől függnek. Amit a magyarság meg akar a maga és a vele együtt élő népek javára valósitani, azt meg is tudja valósitani.

— Csak el kell háritani az utból azokat az akadályokat, amelyek az erőt jelentő egységes gondolkodást megbénithatják s országépitésünk terveit megszavarhatják.

— Mi, akik huszonkét esztendőn keresztül ellenséges légkörben és nyomás alatt éltünk, igazán tudjuk: milyen erő a nemzeti egység. Ezért is más a mi politikánk. Ezért nem tulajdonitunk fontosságot a jobb és baloldali árnyalatoknak, mert tudjuk, hogy az ország ereje nem a különböző pártok hatalmi sulyától függ, hanem csak az egységes magyar társadalom erejétől. A nemzeti egység: ez a legbiztosabb alap a jövő épitésében. A nemzeti egység: ez a legnagyobb fegyver minden belső és külső ártalommal szemben.

— Mint egy politikai párt elnöke mondom: az ország jövendője szempontjából minden párt csak annyit ér, amennyivel hozzá tud járulni a nemzeti egység kialakulásához és megerősitéséhez.

— Ma nincs helye a meddő vitáknak. Ma gondosan arra kell vigyázni, ami összetart és nem szabad azt kutatni, ami megkülönböztet. Minden pártnak, minden társadalmi osztálynak, minden vallásfelekezetnek és minden társadalmi csoportosulásnak tudnia, éreznie kell, hogy a magyarság nagyobb és távolabbi érdekei a válassfalak leontását és szerves együttműködést tesnik szükségessé. Azoknak a nagy feladatoknak, amelyek előtt állunk, csak olyan nemzeti társadalom felelhet meg, amelyben semminemű ellentétek fejüket fel nem üthetik. Es a mi politikai hitvallásunk és a jövőben egy percet sem mulaszthatunk el, hogy ezt — ahol csak lehet — hangoztassuk, mig az közmeggyőződéssé nem lesz, hogy az ország utja nem sokfelé ágazó, hanem csak egy — s minden: hatalmi helyzetünk, anyagi és szellemi gyarapodásunk, nemzeti becsületünk egy alapon nyugszik — és ez a nemzeti egység.

— Pártunk célkitüzésének két fő vonala van: az egyik, hogy Erdélyt a huszonkétéves megszállás után ujjáépitsük és jóvátegyük mindazt, amit itt Erdélyben a liberális kor elmulasztott, vagy elhibázott és amit a román megszállás rombolt és pusztitott; a másik, hogy az egyetemes magyar célok szolgálatában — ha kell erőnket felülmuló módon is — résztvegyünk a magyar jövő, a háboru utáni uj Magyarország kiépitésében.

— Nyilvánvaló: sem az egyik sem a másik feladatot jól és célszerűen meg nem oldhatnánk, ha itt Erdélyben teret engedtünk volna a torzsalkodásnak, az erőt pusztitó licitálásának és a társadalmat csoportokra osztó tülekedésnek. Mi a magyarság szolgálatát nemcsak a megszállás éveiben éreztük és tudtuk értékelni. Nemzetiségi viszonyainknál fogva a magyarság jelentőségének tudata egy percig sem halványodhatott el bennünk. Minden nap és minden órában éreznünk kellett és éreztük is, hogy kevesen vagyunk ahhoz, hogy erőinket egymás ellen is fordithassuk.

— Adjunk is hálát a Gondviselésnek, hogy erdélyi magyarságunk — elenyésző kisebb csoportoktól eltekintve — nem engedett semminemű csábitásnak és ebben a mostani döntő időszakban fegyelmezett összetartással és kölcsönös megértésből származó erővel áll a jövő küszöbön álló nagy feladatai előtt.

Dr. Csipak Lajos az egyházak együttműködéséről.

Teleki Béla országos pártelnök nagyhatásu beszéde után dr. Csipak Lajos kanonok képviselő a magyar egyházak együttműködéséről tartott előadást.

Hangsulyozta, hogy a kisebbségi időben a három történelmi erdélyi magyar egyház a nemzeti egység jegyében együttműködött. Az utóbbi időben azonban voltak jelenségek, amelyek az aggódó magyarok előtt azt a meggyőződést keltették, hogy a dolgok igy tovább nem mehetnek. Szép álom volna, ha megvalósulna az egységes magyar egyház, ez azonban nem történhetik meg, számolnunk kell a történelmi tényekkel, a jelenlegi helyzettel. A mi feladatunk az, hogy tiszteletben tartsuk egymás jogait, hitét és meggyőződésünket. Ugy hangoztassuk meggyőződésünket, valamint tevékenységünket ugy irányitsuk, hogy abból a másik felekezet egyetlen tagja se valljon kárt. Az egyhazaknak főleg kulturális és társadalmi vonalon kell szorosan együttműködniök. Szeretné — mint mondotta — ha a felekezeti kérdés egyszer s minden korra lekerülne az erdélyi értekezletek napirendjéről és többet nem is tárgyalnának róla.

Értékes része volt a tanácskozásoknak Bánffy Dániel földmivelésügyi minisster beszéde, amely rámutatott a magyar kormánynak Erdély talpraállitásáért hozott áldozataira. Számokat emlitett amiből kitünik, hogy eddig 2000 vagon vetőmagot és 30 ezer tenyészállatot osztottak ki. Silók épitésére kettőezer métermázsa cementet utaltak ki Erdélynek. Az állattenyésztés, legelőgazdálkodás, az erdőgazdálkodás fejlesztésére a kormánynak kész tervei vannak amelyeket annál is inkább nagy szeretettel hajt végre, mert az erdélyi gazdák tanulnivágyásáról meggyőződött — hangoztatta a minisster.

Kolumbán József dr. beszéde.

Az erdélyi Párt három napos tanácskozásait befejező nagy választmányi gyülésen felszólalt Kolumbán József dr. felsőházi tag az Erdélyi Párt orsz. alelnöke. Beszéde a külön utakon járó magyarok felé szól és a következőket mondotta:

— Mint az Erdélyi Párt székelyföldi alelnöke a székely székek nevében örömmel köszöntöm Maros-Torda vármegye és Marosvásárhely törvényhatósági város nemes székely népének az Erdélyi Pártban tömörült tagjait, kérve az Egek Urát, hogy a székely főváros lakossága töretlen egységben munkálja a jövőben is a nagy magyar gondolat kiteljesedését.

— A jelen pillanatban a székely nép ugy érzi, hogy el kell némulnia a pártütők és zavart keltők hangjának, amely legtöbbször nem céloz egyebet mint a hatalomra jutás vágyát és ezen keresztül a magyar nép gondolkozásától távolálló idegen eszmék beültetését az ezeresztendős ősi magyar alkotmány talajába.

— Történelmünk bebizonyitotta, hogy mindaz, ami nem magyar és nem keresztény, nálunk tartósan nem tudott fennmaradni és megerősödni, — de bebizonyitotta azt is, hogy a suttogó propaganda és földalatti munka átkos hordozói mint nemzetünk megbélyegzett árulói teljesen összetörve és a nagy magyar családból kitaszitva nyomorultan járták és járják a hontalanság uttalan utjait.

— Józan gondolkozásu és az idők szavát megértő székely népünk ennek a tudatában és huszonkét esztendő tanulságai alapján azt üzeni a hamar feledőknek, hogy szünjék meg az egységbontás, a külön utakon járás és a párton kivüliség hangzatos jelszavának a hirdetése, mert a mai nehéz időkben csak fegyelmezett munkába állás mentheti meg nemzetünket attól a kataklizmától, amelyben a kelet istentelensége és a nyugat merkantil önzése taszitani akarja; de üzeni azt is, hogy az egységes magyar nép lelke nem alkalmas arra, hogy azt egyéni ambiciók megbontsák, hitvány felburjánzó gazok pedig nemzetkösivé tegyék és éppen ezért keri, de követeli is, hogy a külön utakon járó és sokszor talán jóhiszeműen bünözők áljanak be még vezeklés árán is a nemzetépitő munka szolgálatába, mert ezzel járulnak hozzá a szebb és jobb magyar jövendő kialakulásához.

— Székelyföldi problémáink, mindenki előtt ismeretesek, hiszen azt volt alkalmunk több izben irásban és szóban felvázolni a kormány felelős tényezői előtt —, éppen ezért ez alkalommal inkább arra szoritkozunk, hogy a háborus évek mérlegét állitsuk össze. Elmondhatjuk, hogy a jóvátételi eljárás nem késett sőt nap-nap után rohamos léptekkel halad előre, — ennek áldásait már is élvezzük és meg van a remény arra, mert a jóakarat és áldozatkészség sem hiányzik, hogy a Székelyföld nemcsak keleti védő bástya, de ezen belül erdőkkel koszorusott virágos kertje legyen, a második ezredév alapjain munkáló nagy Magyarországnak. A mérleg követel oldalának hatalmas tételei azt bizonyitják, hogy a székely nép féltett kincse a nagy magyar családnak, mert élni akarásával és szivós töretlen egységével rászolgált a megbecsülésre, évszázados véráldozatával pedig kivette a részét a minden magyarok végzetszerű kálváriájából; a mérleg tartozik oldalánál azonban meg kell állanunk egy percre és fel kell hivnunk a figyelmet népünk különleges életszemlélete és meglátásának eredményére:

— A mult tapasztalatai és a jelen valóság arról győztek meg minket, hogy a nemzetiségekkel való együttélés uj alapjait kell lerakni ha azt akarjuk, hogy a magyar nép a második

évszred minden viharát kiállja. Ezért határaink mentén mint elválasztott széles vonalon és erős védgáton csak fajmagyarok lakjanak és álljanak őrt minden idegen behatással szemben távoltartva az érintkezési felületet a hazai nemzetiségek és a szomszéd népek között, mert a multban ez az érintkezés idézte elő a magyar nemzet katasztrófáját. Birtok állományunk védelme ezt parancsolólag irja elő, miért is e téren halogatás vagy habozásnak helye nem lehet. Székely népünk felmérte az erejét, tudatában van csekély számának, de tudatában van szivósságának és törhetetlen erejének is és igy vállalja ezt a nagy és nemzetmentő hivatást ha arra az előfeltételeket részére céltudatosan megteremtik. Székely népünk nem kényelem szerető, hanem nehéz munkával alkotni tudó nép volt minden időkben és mivel a gyermekszaporodás is állandóan nő, megvan a garancia arra, hogy az erdélyi folyók mentén magyar munkával és imádsággal készitse elő az uj honfoglalást.

— A székelyföld mint a vallásszabadság évszázados klasszikus földje kitermelte az egyes vallásfelekezetek közt is a békés együtt munkálkodást, aminek a kisebbségi sorsban nyiltak ki a legszebb virágai, épp ezért népe ma is tiltakozik az ellentéteket szitó törekvések ellen, amelynek kevéssszámu vezetője meggondolatlan intelektuel elemekből kerülnek elő és igy igyekszenek megbontani falvaink egységét ahelyett, hogy azt összekovácsolnák. Ezért szükségesnek látja a közvetlen érintkezés felvételét az egyes történelmi egyhásak fejei között. Aki ezen a téren egységbontást követ el, az vétkezik faja és nemzete ellen, főleg most amidőn az istentelenség szele dübörög végig a világon. Legyen ez utmutatás mindenfelé a hazában ahol magyar szivek dobognak és magyar imádság száll az Isten trónusához.

Székelyföldünk legnagyobb kincse és értéke a Kárpátok és Hargita hegylánc épületi és tüzifája. Ezzel bűnösen sáfárkodtunk a multban és ezért volt nálunk mindig szük a kenyér és ezért kellett sok-sokezer székely férfi és nőnek cseléd sorban sinylődnie. A jövő feladata és a mindenkori kormány ébersége van hivatva megakadályozni a jelenlegi állapotot, amidőn már jelentkeznek a háborus gazdálkodás uj vámszedői jó magyar nevekkel, de a régi megnem engedhető szellemmel. A fekete piac eléggé el nem itélhető lovagjaira és pénzárisztokráciájára gondolunk akkor, amidőn ezt a kérdést szóvá tesszük és egyben kérjük, hogy a fakereskedelem átállitása az irányitott és zárolt gazdálkodás jegyében minél előbb megoldassék, mert székely népünk csak ezen keresztül látja biztositottnak felerősödése feltételeinek megteremtését.

Ezzel kapcsolatban kérjük a Földmivelésügyi kormányzatot arra is, hogy az Agrárrevizió sérelmeinek orvoslására kiadott rendelet végrehajtása kapcsán előirt eljárásnál a végleges döntés meghozatala előtt egy véleményező megyei vonatkozásu szerv beiktatását méltóztassék, amely szerv helyi ismeretei és évtizedes tapasztalataira támaszkodva bizonyára megnyugtató és minden érdeket kielégitő javaslatot fog előterjeszteni.

— A sérelmek adatszerű felsorolásának ideje lejárt; ma mindenkinek sorba állani, erején felül dolgozni és ha kell harcolni a szent kötelessége és akkor amidőn honvédelmünk ezen keresztül határaink biztositása népünk óhajtása szerint megtörtént, erős hittel állitjuk, hogy nálunk mindenki katona, férfi és nő, fiatal és aggastyán egyaránt, mint ahogy volt mindig a történelem folyamán, de állitjuk azt is, hogy a székely katonanemzetnek csak egyetlen kitaposott utja van: fegyverrel a kézben megvédeni az örök határokat.

— Ezt a felfogást valjuk és hirdetjük és ennek a jegyében élünk mind haláig.

ANGORANYULSZŐRT

az ujonnan életbeléptetett legmagasabb árakon, bármely kis, vagy nagy mennyiségben, készpénzért vásárol, kivánságra tiszta, vagy kevert angorafonalra átoserél gépüzemü angorafonóda, az

„ANGORATEX" Angorafonó és kikészitő Kft., BUDAPEST. IX., Pápay István u. 12.

Látomásaim.

Emlékezés a székely ősmultra.

Irta: Endes Miklósné, Sándor Rozi.

Amikor a világháboru felszinre kavarta a székelység életkérdéseit és nagyjainak nevét, azzal a kérdéssel döbbentett meg Prohászka püspök, — aki a leggyönyörűbben irta meg Tusnádot, a Szent-Anna tavat és Csikot —: hogy miről nyerte elnevezését „Csik"?

Tágranyilt szemekkel emlékezetem vissza e kérdésre akkor, amikor férjem történelmi munkáin dolgozva, ragyogó arccal ujságolta azt a nagyértékü felfedezést, hogy a Csik szó bele van vésve a Bilge khán emlékmübe.

Mikor az első világháboru után hazaösönlött szétszüllesztett hadseregünk s az erdélyi ifjuság hontalanul ide-oda tévelygett, a nincstelenség harcát vivta, igyekeztünk hozzájuttatni őket a legszükségesebbekhez. Ekkor a Szefhének nevezett helyiségben az első karácsonyi ünnepélyen ugy erestem, hogy nem a Szfhe anyacsoport anyagi alapjából kell vennem a fenyőfat, hanem a magameből, mert ugy erestem, hogy ezt a karácsonyfát a Hargitáról küldik őseim, Zandirhám és leszármazottai. Megvallom, ekkor éreztem életemben először lelkemben közvetlen kapcsolatot a szekelyek őshagyományával évszázados álomban szendergő átöröklés Csipkerössikája éledt öntudatra bennem.

Amikor felvirradt a visszafoglalás napja, mint mindenki, mi is a rádióval kisértük elérzekenyült lélekkel a bevonulást. Mikor Puszta Sándor Csikszeredában kimondotta azt, hogy: a Hargitán kigyulladtak az örömtüzek, lelkemből szélrohamként tört ki a zokogás. Ebben nemcsak a felszabadulás öröme volt, hanem az ősi örtüzek kapcsolata a Hargitával és az ősi otthon honvágya.

Amikor megjött az első csiki fenyő a Hargitáról, férjem ősi erdejéből a fővárosi kis otthonunkba, harmatos szemmel, áhitatos lelkekkel, gyermekes örömmel öleltük, csókoltuk lombjait. Tisztelettel állottunk eleje és némán kérdezgettük egymástól, hogy mit üzentek Csik, a Hargita, Szentsimon, az ősök, a székelység? Amikor előtte üldögélve elmerengve figyeltem kivételesen szabályos formáját, megjelenitette előttem szekely fajunk sudár kemény alakját, intelligens értelmét, alkalmaskodó modorát, érzékeny és bátor lelkét, büszke önérzetét. A megpróbáltatások viharát állta, mert állania kellett s állania kell s mert őrt áll felettünk a Somlyó szent hegyén a kegyelmeket közvetitő, segitő Szüz Mária. Ha el is fujta pa ástjának egyik szárnyát a Nemere szele Erdély déli feléről: kikönyörgi Ő az ott maradottat is. Ha csetlünk-botlunk s ha el-elsodorták is az etikai széljáratok, fel kell állnia az ősi erkölcsnek ott, ahol a férfiak a laborium vitelére büszkék maradtak. A legnagyobb távolságokból is magához vonzza gyermekeit a csiksomlyói Segitő Mária.

Fujnak a szelek, hireket hoznak-visznek. Tászoktető, Vacsárcsi, Zándirhám szerecsendió áldozati pohara, őskeresztény rajzok, görög-hun emlékek, székely határtemplomok, ásatások, rovásirás a csikszentmihályi templomban, amit Bécsbe vittek: mind-mind az erőt adó, okitató, példaadó multi ősi emlékei! Ne hagyjuk, ami a miénk!

Nagy könyv a föld, csak olvasni kell lapjain, de ritkán oly gazdagok lapjai, mint nálunk. Tárjuk fel az ősi történetünk titkait s épü jünk őseink emlékein. Pártoljuk, támogassuk, védjük a Csiki Székely Krónikát is, hogy napvilágra kerülhessen belőle minden igazság. Minden nemzetnek van joga nemzeti hagyományának istápolására, csak nekünk nem?!

Ha az élet hulláma el is vissi az embert, a családot ősi földjéről — a vérben, lélekben, tudatban, ha szunnyadozva is, de tovább él, kiirthatatlanul átöröklődött az odatartozás, a honvágy, az eredet szeretete. Hiszen Mailáth püspök atyánk is mindig mondotta Csikszentsimonban hogy ő itt otthon van. Senkise vette ezt akkor valódi mély értelemben. Ő érezte s éreztetni akarta, hogy közülünk való s nem idegen. Férjem történelmi buvárkodásai közben fedezte fel annak hiteles adatát, hogy a Kápolnasszegből, — Csikszentsimon egyik része — ment ki egyik őse a nagyszombati egyetemre az, akit adoptált nagy esze és tudása miatt egy Mailáth.

Hivnak a sirok, köt az eredet... Szentek a kegyeletes emlékek... A nemzet, család és egyén fenntartója a tekintélytisztelet, a felelősségérzet és a kötelességtudat. Hierarchia van még a mennyben is. — Társadalmi osztályok éppen ugy vannak és lesznek, mint szegények. A székely katonanemzet s igy az ő társadalmi osztályokba való besz rvezését szigoruan betartotta a mult s tartsa be a jelen is, hogy meg védje jövőjét a bolsevizmustól, a megsemmisüléstől. Vissza az erőt adó, kegyeletes multi emlékeihez!

A Taszok-tetőn, a zugó-bugó szelek bus beszédét hallgatva, kutassuk dicső multunk történelmi adatait. A Vacsárcsi vár romjai alatt rejtőzik ama kápolna romja, amelyet Zándirhám felesége az áldozat bemutatására épitett. A sokat támadott Csiki Székely Krónikát, mint nemzeti hagyományaink egyetlen ősi iratát ne dobjuk el a török-tatár-oláh pusztitások után, hanem becsüljük meg és tiszteljük meg a Kőrösi Csoma Sándor szellemű és lelkü lőfő csikszentgyörgyi Jósa Jánost, aki Csoma Sándort követve id álls ön etlenséggel, kitartással, rajongó önfeláldozással adta életerejét a hun n mzeti ereklyenk megfejtésére, felderitésére, amiről a székelységnek alkalma lesz meggyőződést szerezni a Csiki Székely Krónikáról irt és sajtó alá készitett ama hatalmas történelmi munkájából, amelynek sok, meglepő érdekességeiről nekem az elsők közt volt szerencsém értesülni férjem utján, aki a munka átolvasása és tanulmányozása után megállapitotta, hogy Jósa János óriási és örökbecsü munkát végzett. A székely nemzet multja nem maradt homályban.

Az arató- és cséplőrész kiadása és annak beszámitása.

Kenyérgabonából a gazdálkodó a szerződés szerint járó arató- és cséplőmunkásrészt és gépkeresetet természetben kiadjhatja az uj rendelet szerint. Az uj rendelet ugy módositja a korábban megjelent rendeletet, hogy a kenyérgabonából kiadott cséplőrészt akkor is be kell számitani a beszolgáltatási kötelesség teljesitésébe, ha a gazdálkodó szántóterülete a 20 kat. holdat meg nem haladja; a kenyérgabonából kiadott aratórészt pedig a 20 kat. holdnál kisebb szántóterületen gazdálkodónál is be kell számitani a beszolgáltatási kötelesség teljesitésébe, akkor, ha a gazdálkodó igazolja, hogy az aratási munkálatokat maga és családtagjai tartós munkaképtelenség, vagy háborus katonai szolgálat miatt nem végezhették el, valamint akkor, ha a gazdálkodó munkaképtelen hadirokkant, vagy hadiözvegy.

A gazdálkodó, aki az aratórész és cséplőmunkásrész czimén kiadott kenyérgabonának a kenyérbeszolgáltatási kötelesség teljesitésébe való beszámitását igényelheti, köteles az ilyen kenyérgabona kiszolgáltatását 8 napon belül a munkavállaló lakóhelye szerint illetékes községi előljáróságnak irásban bejelenteni. A cséplőrészből a bércséplést végző cséplőgépbirtokosnak járó kenyérgabona átvételét a cséplőgép felelős vezetője a cséplési eredménylapon aláirásával köteles igazolni. A gépkeresetből a cséplőgép vezetője az általa alkalmazott munkásoknak a szerződés szerint járó részt természetben kiszolgáltathatja. Ha a cséplőmunkásokat nem a gazdálkodó, hanem a bércséplést végző cséplőgép tulajdonosa, vagy bérlője alkalmazta, a gazdálkodó a gépkereseten kivül a cséplőmunkásrészt is a cséplőgép felelős vezetőjének köteles kiadni. A cséplőgép vezetője az alkalmazott, gépész, fűtő, etető és csép.őmunkások részére munkabér czimén természetben kiszolgáltatott kenyérgabonára vonatkozóan köteles bejelentést tenni az illetékes hatóságnál.

A bércséplést végző cséplőgép tulajdonosa a gépkeresetből legfeljebb 10 q kenyérgabonát saját háztartási szükségletére megtarthat. Ábban az esetben, ha a cséplőgép többek tulajdonában van, a tulajdonos és a bérlő együttesen sem tarthatnak meg többet, mint 10 q kenyérgabonát. Az a cséplőtulajdonos is csupán 10 q kenyérgabonát tarthat meg saját szükségletére, akinek tulajdonában, vagy bérletében több cséplőgép van. A cséplőgép tulajdonosa köteles a gépkeresetének a kiadható, illetőleg megtartható mennyiség levonása után fennmaradó részek valamelyik vásárlásra jogositott kereskedőnek hetenként megvételre felajánlani és a gépkeresetet felhasználásáról a Gabonaforgalmi Központnál október 31 ig elszámolni.

Árpából, kölesből és hajdinából a kereskedő a szerződés szerint járó arató- és cséplőrészt, cséplőmunkásrészt és gépkeresetet természetben kiszolgáltathatja, amelyet a beszolgáltatási kötelesség teljesitésébe nem lehet beszámitani, kivéve, ha a gazdálkodó a kenyérgabonabeszolgáltatási kötelesség teljesitésére árpát is beszolgáltathat, mely ebben az esetben szintén beszámit a gazdálkodó kenyérgabonabeszolgáltatási kötelezségének teljesitésébe. Zabból az arató és cséplőrészt nem szabad természetben kiszolgáltatni. A ki nem szolgáltatott arató és cséplőrész czimén a gazdálkodó köteles szabtermésének 15%-át a cséplés befejezésétől számitott 15 nap alatt valamelyik vásárlásra jogositott kereskedőnek megvételre felajánlani. A szabból ki nem szolgáltatható arató és cséplőmunkásrész helyett a hatóság által megállapitott termelői árakkal számitott megfelelő értékü más gabona felét köteles kiszolgáltatni. Az igy kiadott terményt azonban a gazdálkodó beszolgáltatási kötelességteljesitésébe nem lehet beszámitani. A szabcséplőrészből a bércséplőnek járó gépkereset ellenértékét a hatóságilag megállapitott termelői áron pénzben kell kifizetni.

Egyéb természetbeni szolgáltatások és azok beszámitása.

A rendelet szerint a szerződéses mezőgazdasági idénymunkásoknak (summásoknak) munkajárandóság czimén természetben kiszolgáltatott kenyérgabonára nézve a munkaadó gazdálkodó köteles az illetékes hatóságnak a bejelentést megtenni. A hazsonbérlő a hazsonbérbeadónak kenyérgabonából a hazsonbérbeadó háztartásához tartozó minden személy után legfeljebb 2 kg.-ot szolgáltathat ki abban az esetben, ha a hazsonbérbeadó igazolja, hogy ő és háztartásához tartozók a megfelelő időre lemondtak a kenyér- és liszjegyjogosultságukról. Ha a hazsonbérlő a hazsonbérleti szerint ennél több gabona szolgáltatásra van kötelezve, a többlet értékét a hatóság által megállapitott termelői áron pénzben köteles kifizetni. A már korábban kiadott rendelet ugy módosul, hogy a hazsonbérbeadó háztartásához tartozó minden olyan személy után, aki kenyér- és lisztjegyjogosultságáról lemondott, 240 kg. kenyérgabonát kell a hazsonbérlő beszolgáltatási kötelességének teljesitésébe beszámitani.

A beszámitásra vonatkozó egyéb rendelkezések.

A sórárpára megállapitott bussegységszámba azt az árpát számitják be a gazdálkodó beszolgáltatási kötelességének teljesitésébe, amelynek ez a minősége a vételijegyen fel van tüntetve. Az ilyen árpát csak a szabad választásu terményekre és termékekre megállapitott beszolgáltatási kötelesség teljesitésébe lehet beszámitani.

Fontos intézkedése a rendeletnek az, hogy a kenyérgabona és szirbeszolgáltatási kötelességet szabbeszolgáltatásával is lehet teljesiteni. Ez az intézkedés vonatkozik arra a mennyiségre is, amelyet a gazdálkodó a 15%-os beszolgáltatás czimén teljesitett.

Botár Béla.

Irta Tusnádi Élthes Gyula dr.

Tusnádfürdő, junius hó.

Érdemes a most hirtelen elhunyt *Botár* Béla működésére még egyszer röviden visszatérnünk.

Botárt csakugyan mindenki székely *faját rajongásig szerető*, lelkes és erősen szociális érzékű köztisztviselőnek ismerte. Már ifju korában résztvett minden hazafias mozgalomban. Sorsa Csíkmegye gyámügyi közigazgatásához vezette, melyet egész lélekkel szolgált.

Botár gyönyörűséget talált abban, ha a szegényen, az elesetten segithetett. Bár faját mindenekelőtt szerette, nem tett külömbséget a jegkeresőnél akkor sem, ha történetesen román volt a fél. Ez külömben a csiki közigazgatásnál általános gyakorlat volt.

Mint árvaszéki elnöknek, számos esetem volt, mikor békási románok jöttek be az árvaszékhez sürgős gyámhatósági jóváhagyások kieszközlése végett. Mindig *Botárt* kértem magamhoz. Percek alatt ülést tartottunk, határozatot hoztunk és azt azonnal leiratta, a bámuló románnak a kezébe adtuk azzal, hogy *„készen van, mehet haza, Isten áldja meg.“*

Mikor a románok bejöttek Csikba, ők nem ugy bántak velünk, mint a hogy mi kezeltük őket. A román hivatali eskületételt mi is megtagadtuk. Eljöttek a fizetéstelen napok. *Botárnak* egy kis családi háza volt, melyben családjával lakott. *Keresete, jövedelme, elhelyezkedési lehetősége nem volt.* Apránként ingóságait kellett eladogatnia. Adósságot is csinált. A forrón szeretett ősi földet azonban nem akarta elhagyni. Görcsösen ragaszkodott hozzá. Naponként szomoruan jelent meg a Magyar Kaszinóban. Alig lehetett szavát venni. Hosszas rábeszéléseim után sikerült őt arra az elhatározásra birnom, hogy repatriáljon. Végre is házát eladta és Veszprém vármegye árvaszéki ülnöke, később elnökhelyettese lett.

Nagyon helytelenül és eléggé el nem itélhető módon birálják meg Csikban sokan a menekült köztisztviselők sorsát és elhatározását. Nem tudják, milyen keserves küzdelmeket kellett folytatni 10—12 éven át a vagonlakóknak, amig emberi sorshoz jutottak. Ezenkivül megkellett küzdeni a magyarországiak erős ellenszenvével, akiknek a kenyerét vette el a kétezerszer menekült. Bizony, ha nem *Bethlen* István a miniszterelnök, sokkal több földönfutó lett volna, mint amennyi igy is volt.

Botár vas szorgalmával, szociális lelkületével és páratlan szakképzettségével csakhamar általános elismerést vivott ki Veszprém megyében. *Szeiberling* elnök nagyértékü gyámügyének könyvének összeállitásában *Botár* kiváló részt vett. *Szeiberling* nyugalombavonulása után *Botár* csak azért nem lett elnök, mert *„Erdélyi“* volt. Ugyanez a sors érte a szintén kiváló *Márton* László dr. szombathelyi főszolgabirót és a legtöbb *„erdélyi“* menekült közigazgatási tisztviselőt.

Botár is már nyugalomba került. A felszabaduláskor én kértem őt, hogy pályázza meg Csik árvsz. elnöki tisztét és hozza rendbe Csik gyámügyét. A belügyminiszter és a vármegye közönsége nem csalódott benne. A *Botár* érdeme, hogy Augias istállóját kitakaritotta és rövidesen gyámügyi mintaközigazgatást teremtett Csikban. A csiki kir. közjegyzők elragadtatással beszélnek *Botár munkájáról.*

Hasonló eredményeket ért volna el *Márton* László és még sokan, ha itt is nem üti fel fejét ez a helytelen jelszó: *„Erdély az erdélyieké!“* Ez a jelszó lehetetlenné tette sok kiváló székely menekült visszatérését és elvette a kedvüket is a visszatéréstől.

Ki tárgyilagosan nézi a helyzetet, az látja menynyire helytelen volt a magyarországiak ellenszenve a *menekültekkel szemben és mennyire* helytelen a ma is itthon még észlelhető székely ellenszenv nemcsak a magyarok, hanem a magyar részeken élő székely testvérekkel szemben is. Nem széthuzásra, hanem *nemzeti egységre* kell törekedni, mert egy anyának vagyunk gyermekei! Ne feledjük, hogy a turáni átok megöl, mert amugy is gyenge erőinket szétforgácsolja! Ne irigykedjenek tehát, ha a munka, a szorgalom és a képzettség elismerést viv ki és eredményt ér el!

Botár Béla élete jó példa erre! A merre járt, mindenütt becsületet szerzett a székely névnek: De azt is bizonyitja *Botár* esete, hogy sokkal többet használt nemzetének és fajának, mintha otthon munka és kereset nélkül mások könyörületére szorult volna.

Julius hó 1-től hetenkint háromszor jár Budapest—Sepsiszentgyörgy között a székely gyorsmotorvonat.

Julius 1-től kezdődően a további intézkedésig Budapest Nyugati-pályaudvar—Kolozsvár—Dés—Déda —Sepsiszentgyörgy között hetenkint háromszor egy székely gyorsmotorosvonatpár közlekedik, amely Dédán csatlakozást nyer Marosvásárhely felé és felől. A székely gyorsvonat Budapest Nyugati-pályaudvarról hétfőn, csütörtökön és szombaton 7 óra 02 perkor indul, Kolozsvárra 12 óra 42 perckor, Dédára 15 óra 50 perckor, Sepsiszentgyörgyre 19 óra 17 perkor érkezik. Ellenirányban Sepsiszentgyörgyről minden kedden, pénteken és vasárnap 8 óra 24 perckor, Dédáról 11 óra 55 perckor, Kolozsvárról 15 óra 07 perckor indul és Budapest Nyugati-pályaudvarra 20 óra 30 perckor érkezik. A székely gyorsmotorhoz Déda—Marosvásárhely között csatlakozásan közlekedő motorpótló gyorsvonatpár Dédáról 16 órakor indul, Marosvásárhelyre 17 óra 12 perckor érkezik. Ellenirányban Marosvásárhelyről 10 óra 18 perckor indul és Dédára 11 óra 35 perckor érkezik. Ezeken a gyorsmotorokon 12 első, 62 második és 80 harmadosztályu ülőhely áll rendelkezésre és azokon üzembiztonsági okokból álló utasok nem utazhatnak. A korlátolt befogadóképességre tekintettel ezeken a vonalakon csak gyorsvonati teljesáru, 4—10 éves gyermekekre váltott féláru, köztisztviselői arcképes igazolványok alapján váltott féláru, vasuti arcképes igazolványok alapján váltott alacsonyabb kocsiosztályu féljegyek, országgyűlési képviselők és felsőházi tagok bérletjegyei, végül a főispánok kedvezményes áru bérletjegyei érvényes azzal a megszoritással, hogy az utasok kivétel nélkül az első osztályon 8 pengő, a második osztályon 6 pengő, a harmadik osztályon pedig 4 pengő pótdijat kötelesek fizetni, ezenkivül minden utasnak dijmentes helyjegyet is kell váltania.

Az Erdélyi Párt és az EMGE vezetése egy kézben.

A mióta az Erdélyi Párt és az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület vezetése Gróf Teleki Béla vezetésében *egy kézbe* került, annyi idő eltelt és akkora munka eredmény egybegyült, hogy ezek alapjain nyugodtan megállapithatjuk a két hatalmas szervezet egykézből való irányitásának teljes helyességét.

Az idők haladása is bizonyitja, hogy ma a politikai és gazdasági kérdések annyira egymásba fonódnak, hogy csak erőpazarlást jelentene a politikai és gazdasági kérdéseknek egymástól elszigetelten való kezelése. Ma a főalapot a **gazdasági kérdések** nyujtják, a politikának csak egyvonala van, a mely fölött még vitának sem lehet helye.

Negyvennyolc, hatvanhét, jobbpárt, balpárt, általános titkos választás, önálló vámterület stb. stb. mennyi magyar erőt emésztettek meg, a miközben a kivándorlók ezrei kénytelenek elhagyni az országot, csak azért, hogy a legjobb emberi erővel táplálja a most bombákkal fizető külföldet.

Okuljunk, tanuljunk s kövessük vezéreinket, kik csak a közös jóra törekszenek.

Csiki diák.

Vakációi levél.

(*Kard és toll, Urnapja Zsögödön.*)

Kedves fiuk!

Most bontakozik ki a tarka vakációi kép előttem. Minden érdekel, ami veletek történik a vakációban. Kivel — hol találkozom, ki merre megy, milyen pályát választ? Mert a vakáció sokszor a pályaválasztások ideje is.

A minap a zsögödi fiukkal találkoztam. Urnapja volt. Szép itt az Urnapja. A festői fekvésü völgy egyik kiugró dombjára épült régi templom derűsé teszi az ünnepi hangulatban. Uralja a kis egyházközséget. Még köd fekszik a határra, amikor kiérek, de az urnapi ünnep fénye elővillan az oszladozó ködfelhők közül. A tegnap és az éjjel nagy eső áztatta el az utakat, ugy hogy minden urnapi meleg napsütés ellenére sem tudjuk megtartani a körmenetet. Sokan fájdalommal könyvelik el ezt, visszagondolva a tavalyi magasztos napra.

A bejáratnál diákjaimmal találkozom. Urnapi ruhával és hangulattal fogadnak. Beszélgetünk. Máskor erre nincs idő. A vakáció a szeretet közvetlen meleg hangjának több időt enged. Szeressétek ezért is a vakációt: közelebb kerültök egymáshoz és tanáraitokhoz. Az egyik negyediket végzett fiutól tudom meg, hogy osztályából 12-en a katonai pályára mennek. Többen tanitónak. Ma katonára és tanitóra nagy szükség van: a kard és a toll a hazáért végzett korszerű munka jelképe. Szükségünk van harcias fiukra, akik az ezeréves katonaszellemet ápolják és székely karral védik hazánkat, ujkori ellenségeinkkel szemben. A székely fiuknak különös szerepük van az ország hadseregében. Tórzs-gárdának kell lenniök mindenütt, — hiszen az ezeréves határőrök ivadékai.

A toll a műveltség jelképe. Művelt nemzetnevelőkre, tanitókra is szükség van. A mult jelzi itt is a jövő stilusát. Érdemes lenne a régi székely tanitóportrékat összeirni, buzditásul a mai idők székely tanitói számára. Minden községnek vannak ilyen értékes tanitói, akiket a nép sokáig emleget. Irjátok meg életrajzukat ugy, ahogy a néptől halljátok. Ez is szép vakációi feladat. A magyar tollért végzett munka. Magam is hallottam egy ilyen értékes tanitóról csikszentaimoni káplán koromban. Veres Gergelynek hivták. A nép nagyon szerette. Szinte legendává lett alakja. Miert? Mert szerette a népét! És szerette hivatását! Csodás pedagógiai érzékkel verzbeszedte falujának, megyéjének történetét, nevezetességeit és igy megrögzitette, öntudatositotta azt, amit a nép különben már egészen elfelejtett volna. És mindegyiknek volt valami sajátos egyéni munkája, amiért naggyá lett népében. Ilyen tanitókra van szükségünk ma is, ha nem akarjuk, hogy a nagy vihar megbontson.

Ezért örömmel üdvözlöm a zsögödi fiukat és társaikat, akik erre a szép hivatásra vállalkoznak, az egész Székelyföldön.

Székely László.

Egy jó családból való fiut tanulónak felveszek Szépvizre, — Dájbukát Dávid vegyeskereskedő. 1—8

A csikszeredai róm. kat. Nőszövetség
1943. julius 11-én, vasárnap délután
4 órai kezdettel, a Kaszinóban
flekken és fagylalt délutánt
rendez, melyre mindenkit
szivesen lát a rendezőség.
Asztalok előjegyezhetők a Vákár könyvkereskedésben.

Mit kell tudni a gazdálkodónak a gazdakönyvről.

A községi elöljáróság minden gazdálkodó részére gazdakönyvet állit ki. A gazdakönyv a gazdalajstrom adatait, a gazdálkodó családtagjaira, alkalmazottainak létszámára, vetésterületére és állatállományára vonatkozólag bemondott adatait tartalmazza.

Az a gazdálkodó, aki szántó területtel rendelkezik, azonban gazdakönyvet nem kapott, köteles a községi elöljáróságtól gazdakönyv kiállitását kérni.

A gazdakönyv a beszolgáltatási kötelesség teljesitésének nyilvántartására szolgál. Ebből következik, *hogy az abba bejegyzett adatokat csak a nyilvántartó hatóság változtathatja meg.*

A gazdakönyv 12 oldalán „A beszolgáltatási kötelesség teljesitése“ cimü táblázat kitöltése a következőképpen történik:

az átvételre jogositott kereskedő beirja az átvétel hónapját és napját, a termény megnevezését, minőségét, tisztaságát és mennyiségét, a vételi jegy könyv- és lapszámát, végül a vevő nevét;

a *községi elöljáróság irja be* ugyanebbe a táblába a beszolgáltatott termény sulyának megfelelő buzaegység számot az I., II., vagy III. jelzésü rovatba aszerint, amint a beszolgáltatott termény kenyérgabona, szir, vagy szabadválasztásu csoportba tartozik.

Azt, hogy a gazdálkodó *milyen mennyiségü kenyérgabona vámőrlésére* jogosult, a gazdakönyv 16. tábláján jegyzik fel.

A gazdakönyvet minden gazdálkodónak saját érdekében meg kell őrizni, mert ennek alapján állapithatja meg, milyen mértékben tett eleget beszolgáltatási kötelességének.

Az elveszett gazdakönyv másodlatának kiállitási dija 20 pengő.

Titok

Nők tiszta teintjüket gyakran csak annak köszönhetik, hogy figyelmet forditanak emésztésükre. Legyen az emésztésének szabályozója: DARMOL

A román társadalombiztositásban jogokat szerzett személyek jelentkezése.

A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi területeken az 500—1943. M. E. számu rendelet 8. §.-ában foglaltaknak végrehajtásával kapcsolatban a belügyminiszter ur körrendeletben intézkedett mindazoknak a személyeknek a jelentkezésére történő közfelhivásra és ennek módjára nézve, akik a román öregségi, rokkantsági, özvegységi és árvasági (nyugdij) biztositásban, illetőleg bányanyugdijbér biztositásban jogokat szereztek. Az érdekeltek, jogaik elismerésének bejelentése céljából személyesen, vagy megbizottjuk utján jelentkezhetnek.

A román társadalombiztositásban jogokat szerzett személyek jelentkezésének zavartalan lebonyolitása érdekében a belügyminiszter ur akként rendelkezett, hogy a jelentkezések felvétele négyféle módon történjék. Ennek megfelelően jelentkezni lehet:

a) Közvetlenül a kerületi pénztárnál.

b) A legalább 20 munkavállalót foglalkoztató üzemek és vállalatok telepén, ahová a kerületi pénztár a jelentkezés felvételére tisztviselőt küld ki.

c) A közigazgatási hatóságok (megyei városban a polgármester, nagy-vagy kisközségben a községi elöljáróság) hivatali helyiségében ugyancsak a kerületi pénztár tisztviselője előtt.

d) A községi jegyző előtt és annak hivatali helyiségében azokban a községekben, amelyek a kerületi pénztár székhelyétől távol esnek, megközelitésük nehézségekbe ütközik és előreláthatólag a jelentkezők száma csekély.

A fentiekre való tekintettel a városban és községekben, valamint a vállalatoknál lefolytatandó eljárás időbeli sorrendjét előre elkészitett terv szerint osztotta be a pénztár.

A terv szerint Csikszereda megyei város területén jelentkezni lehet:

1943. julius hó 15-től kezdődően a csikszeredai kerületi pénztárnál mindennap a hivatalos órák alatt, valamint a pénztárnál megtekinthető sorrend szerint.

Feloszlásra kerülő gyár, üzem
gépi, vasanyagberendezését legmagasabban vásárolom csak nagyban

BIRO ANDRAS
Balatonszentgyörgy

33

Emlékezés Tormay Cecilre.

Az élet válságos, vagy örök időkre szóló nagy eseményeit félelmes, megrázó jelek, jeladások szokták kisérni. Ennek a valóságnak legfenségesebb bizonyitéka Jézus halálának perce, amikor „a föld megingott és a nap elhomályosult“. A magyar birodalom összeomlása is megrenditette a szentistváni magyar Haza ezeréves alapjait.

Az összeomlás megrázó és gyilkos valóságokat érlelt, pedig a szerencsétlenség ezzel még nem ért véget. Az összeomlás nagy tragédiáját félfokozta és betetőzte a kommunizmus halálos marása, amikor otthontalanok, bujdosók lettek a hazát szerető és érte aggódó magyarok, kicsinyek és nagyok egyaránt.

A Haza pusztulása egy volt a kommunizmus által a minden magyarok pusztulásával.

A Nemzet sirásói, az összeomlást kimunkálók, a bolsevizmust létrehozók mohó hada pedig elkezdette a „tisztogatás“ a minden akadálynak az utból való eltakaritását.

Ezek voltak az idők, amikor mindent irtottak ami magyar, amikor semmi sem kellett abból, ami a hitből árad, amikor üldözték az Egyházat embereiben, intézményeiben, anyagi és szellemi kincseiben, amikor a templomokat fölöslegesnek nyilvánitották és az Urnapi körmenetet meggyalázták.

Ezek voltak az idők, mikor a nemzet nagyjait élve eltemették, amikor a nemzet kicsinyeit kényük kedvére agyonlötték, amikor a Duna — a magyar Sorsfolyó — hullámai, ahogy Tormay Cecil nevezte, magyarok holttesteit sodorta, amikor a száguldó autók ártatlan áldozatokat hurcoltak, amikor a Parlament és a Batthányi palota pincéi vesztőhely volt.

Ez volt az idő, a kommunizmus ideje, mikor a kommunizmus mohó urai és lefizetett szolgái a Dunapart luxus *Hoteljeiben dőzsöltek, mig a Nemzet éhezett,* amikor a dus lakomák után Szamuelli, „a vörös hóhér“ halálvonatokon száguldott ártatlan magyar életek kioltására.

Ez volt az idő, mikor harmatos testű és lelkű leányotthonok, internátusok hálószobáiba idegen férfiakat küldtek.

Ez volt az idő mikor katonát sem akartak látni mely a magyar érdekeket védi, de akart látni olyat mely a vörös érdekeket félti.

És ez volt az idő, mikor magyar és magyar közé konkolyt hintettek, a trianoni határokon innen is, tul is.

Ezekben a reménytelen, halálosan nehéz időkben elindult egy törékeny, művészlelkű, nemes magyar asszony: Tormay Cecil, hogy megkeresse és egy táborba gyüjtse a honmentő munkára a magyar asszonyokat.

Tormay Cecil nem ismert lehetetlent. Járt házról-házra s zengő szavára, lelkének lobogására csoda történt. Kunyhók, paloták és ódon kuriák asszonyai lelkében, Tormay Cecil szivében égő hazaszeretettől, a reménytelenség pernyéje alól, izzani kezdett a jobb magyar jövőben vetett hit reménye s összekulcsolódtak az asszonyi kezek a honmentő munkára. És elkezdődött a munka a Haza és az Egyház évezredes kincseinek megmentéséért, a magyar föltámadásért.

Az asszonyok hada nőttön nőtt és erről a hadról el lehetett mondani, hogy akkor is nagy volt már, mikor még kicsiny volt.

Mikor már az asszonyok tömege nem fért el a szalonokban, az otthonokban, megalakult a Szövetség, a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége. (Istenem! Hányszor leirtam ezt a szivből szeretett négy szót, a hosszú és mégis röpke öt esztendő alatt!)

Hetenként egyszer összejöttek a fővárosi Monsz asszonyok a Szövetség ideiglenes helyiségeiben megbeszélni a teendőket. Olyanok voltak ezek az összejövetelek, mint az üldözött, őskeresztények gyülekezése a katakombákban. Valamint a katakombák áhitatából az őskeresztények lebirhatatlan, a vértanuság erejét vitték ki az életbe, alázatos lelkükben épp ugy Tormay Cecil asszonyai is magukkal vitték a kioltbhatatlan hazaszeretet szent tüzét az összejövetelekről, a szétrombolt, meggyalázott magyar életbe.

És a Monsz hatalmas ereje egyre nőtt, a csodával határos módon. Akik kivülről látták, alig akarták elhinni, hogy valóság lehet az a nemes, magyar munkában való asszonyi összefogás.

Sokszor, sokan tudakolták, mi lehet a Monor bűvereje, mely ugy vonzotta az asszonytársadalmat?!

Sok mindenből lángolt a Monor varázs ereje, de legnagyobb varázsereje mégis, a Mansz zászlóján meghirdetett és megvalósitott eszme, a vallásküllömbség nélkül — tehát a történelmi Egyházak, kath. és prot. asszonyainak összefogása, a honmentő munkában.

A Mansz, szivből való otthona volt a kath. és prot. asszonyoknak s a szeretetben, egymás megbecsülésében összekovácsolt asszonyi egység; valóban csodákat tett.

Hanem az is igaz, hogy ezt a nagy protestáns és katholikus összefogást is csak Tormay Cecil tudta megvalósitani, senki más. Az Ő művész lelke megérezte a keresztény összefogás, magyarság-megtorló erejét és hatalmát és meg is valósitotta, a legnehezebb időkben, az uj honfoglalók gyülölete és aknamunkája ellenére.

Tormay Cecil lelke olyan volt mint a hárfa, olyan, mely minden magyar szivhez odataláló, odasuhanó melódiákon keresztül zengte a magyar örökkévalóság Hymnuszát: az egységet, az összetartást.

Ki ne tudná, hogy az igehirdető apostolok, a Szentlélek Isten kegyelméből, minden nyelvű nép és nemzethez tudtak beszélni. Tormay Cecilnek is megadta a Magyarok Istene azt a kegyelmet, hogy mindenkihez, nagyhoz is, kicsihez is tudott szólni. Nem volt olyan nagy vagy kicsi, akinek lelkét meg nem tudta volna találni. Ez egyéniségének, lelkének varázshatalma csodákat tett. Köteteket lehetne irni erről, de a sok nemes és örök valóság között, melyet nem lehet elfeledni, mégis az volt a legszivhezszólóbb, amikor és ahogyan, az Alföld fejkendős falusi asszonyai bekapcsolódtak a Manszi munkákba. Örökre felejthetetlen az, amikor a Mansz egyik közgyülésére, a Fővárosba érkezett falusi asszonyok népes küldöttsége, közgyülés után, felvonult a Várba, az Elnökséggel az élén, hogy hódoljanak ők, a kicsinyek, a legnagyobb magyar nagyasszonynak, a Főméltóságu Asszonynak.

(Folyt. köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

A Keleti harctéren julius hó 5-én délben a németek támadni kezdtek.

Az Oreltől délre levő szakaszon melyen behatoltak a szovjet állásokba. A szovjet hadvezetés nagy erőfeszitést tett, hogy elzárja az állásaiba vert éket. A harcban mindkét oldalon igen erős tüzérség működik. Itt emlitik meg, hogy Berlinben ezzel a támadással kapcsolatban nem tartják lehetetlennek az uj német támadás megindulását, bár ennek sem helyére, sem pedig terjedelmére nézve nincs adat.

A Nemzetközi Tájékoztató Iroda a keleti harcokról a következőket jelenti: A Bjelgorod területén folyó harcok hétfőn sulyos csatává fejlődtek ki, mert a bolsevisták elkeseredett kisérleteket hajtottak végre egy fontos magaslati állás visszaszerzésére. A szovjet egész napon át uj és uj hadosztályokat és páncélos dandárokat dobott harcba, amelyeket szokatlanul nagyarányu repülőgépalakulatok támogattak. A bolsevisták erőbevetése német részről is a tartalékok nagyobbméretü bedobását tette szükségessé. Jelenleg még folynak a harcok Bjelgorod terület n s azoknak végső eredménye még nem lehetett megállapitani.

Az első részletjelentések beérkezése után megállapitható, hogy a szovjet páncélosokban igen sulyos veszteségeket szenvedett. Oreltől d lkeletre is szeles arcvonalon heves harcok fejlődtek ki a bolsevikiek elhárító és tehermentesitő támadásaival szemben. E harcok során a korszerü német fegyvereké volt a döntő szó. A német gránátosok kiindulási állásaikon tulra vetették vissza a bolsevistákat. Mindkét részről ujabb tartalékokat vetettek harcba és e pillanatban itt is kemény csata dul A német fővédelmi állások részeis elhárító szakaszai meg mindig szilárdan német kézen vannak és a bolsevisták sehol sem tudtak betörni a német vonalakba.

Az Angol—északamerikai repülőkötelékek Szicilia partja ellen intézett ismételt előretöréseik során hétfőn i mét sulyos veszteséget szenvedtek. A német és olasz légierők összesen 51 ellenséges repülőgépet lőttek le, tulnyomórészt négymotoros bombázókat. A keddre virradó éjszaka német harcirepülőgépek erős köteléke nehéz bombákkal támadta Bizerta kikötőjét. Az ellenség Észak- és Északnyugat-Németország felett végrehajtott zavaró repülése alkalmával ledobott néhány bomba csak csekély anyagi kárt okozott.

— *A gazdák kötelessége a cséplésnél. A gazdálkodónak gabonatermesét a jo gazda gondosságával kell elcsépeltetnie. Gabonáját csak cséplőgéppel csépeltetheti el A cséplőgép vezetője csak akkor kezdheti meg a cséplést, ha a gazda neki előbb bemutatja gazdakönyvét vagy ha az, aki csépeltetni akar, előbb igazolja, hogy aratórész cimén jutott a gabona birtokába. Más esetben csak a községi elöljáróság irásbeli engedélye alapján vállalhat cséplést a cséplőgép vezetője. Kévekötéshez szalmát, vagy zsupszalmát is csak a községi elöljáróság engedélyével szabad csépeltetni.*

— **„A mezőgazdasági munkásokat honvédelmi munka cimen igenybe lehet venni** Az 1943. évi mezőgazdasági munkálatok munkásszükséglete biztositása tárgyában a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur 213 544—1943. IX. 1 szám alatt kiadott rendeletével akként intézkedett, hogy a vármegye területén a mezőgazdasági munkálatok elvégzésére mezőgazdasági munkásokat honvédelmi munka cimén igénybe lehet venni. Ennek következtében a rendelet felhatalmazza a vármegye alispánját, hogy a vármegye területén belül a mezőgazdasági termelés rendjének és folytonosságának biztositása érdekében a 2620—1941. M. E. számu rendeletben foglaltakat a szükséghez mérten alkalmazza. Ha tehát, a mezőgazdasági munkások nem hajlandók munkát vállalni, vagy a megállapitott mezőgazdasági munkabéreknél magasabb béreket követelnek, e munkásokat a vármegye területén belül mezőgazdasági munkálatok kötelező elvégzésére honvédelmi munka cimén ki lehet rendelni.“

— **Mezőgazdasági Gépkezelői Tanfolyam Gyergyószentmiklóson.** Az EMGE azon érdeklődők részére, akik még nem szerezhették meg a cséppléshez és traktor vezetéshez szükséges igazolványt, *julius 12-ik* kezdettel háromhetes traktor, cséplőgép és vetőmagtisztitógép kezelő tanfolyamot rendez Gyergyószentmiklóson, a gazdakör helyiségében. A tanfolyamra minden 18 évet betöltött keresztény magyar állampolgár beiratkozhatik. Tandij 15 pengő. Az érdeklődők EMGE kirendeltség Csikszereda, Mikó-utca 15 sz. cimre mielőbb jelentkezzenek, mert a résztvevők száma korlátozva van és a feltétel a jelentkezés sorrendjében történik.

— *Ellenőrzik a cséplést. A közellátásügyi miniszter a cséplést nyilt paranccsal ellátott községeivel, a közellátási felügyelőségek utján, valamint a közigazgatási hatóságok utján ellenőrizteti. Az ellenőrzés arra irányul, hogy a cséplés gondos lefolytatására vonatkozó intézkedéseket mind a gazda, mind pedig a cséplőgép vezetője betartja-e, továbbá, hogy a cséplőgép vezetője eleget tesz-e a könyvek és nyomtatványok kitöltésére és szabályszerü vezetésére vonatkozó kötelességének. Ha az ellenőrzésnél az ellenőrök bármiféle szabálytalanságot állapitanak meg, a cséplést azonnal beszüntethetik, Az ellenőrzést végző közeg jelentése alapján a közellátási kormánybiztos a cséplőgép vezetőjét a cséplestől eltilthatja, vagy költségére állandó cséplési ellenőrt rendelhet ki.*

— **Rendelet az iparjogositványok kiadása tárgyában.** A Budapesti Közlöny vasárnapi számában megjelent az iparügyi miniszter rendelete az ipar gyakorlásáról szükséges iparjogositványok kiadása tárgyában. Ebben az ügyben 1940 óta megjelent számos rendelet hatályon kivül helyezésével az e tekintetben követendő eljárást egységes szervezetbe foglalja. Emellett az iparjogositványok kiadását a jövőben csak oly esetekben teszi lehetővé, amikor uj iparosok vagy kereskedőknek a gazdasági életbe való bekapcsolódását a közérdek megkivánja.

— **Iratkozzunk be a Kertészeti és Szőlészeti Főiskolara.** Magyarország legnagyobb kincse a magyar föld, amely minőségben és mennyiségben sokkal többet teremhetne, mint amennyit ma ad. Sajnos, ifjuságunk nagy része elfordul a földtől, az egyetemen jogot hallgat, orvosnak, mérnöknek képezi ki magát, mert a multban ezek a pályák adták a legjobb elhelyezkedést. Annak oka, hogy a magyar ifjuság kertészettel és szőlészettel csak kisebb számban foglalkozik az, hogy eddig nem volt olyan intézményünk, amely erre a pályára hivatást érző ifjuságot egyetemi szinvonalon kepezte volna ki. A jövő tanévtől kezdve megkezdi azonban működését a budapesti M. Kir. Kertészeti és Szőlészeti Főiskola, amely a szakoktatás, kertészeti és szőlészeti felügyelői állásaira, a kisérletügyi, a szakoktatás megfelelő helyeinek betöltésére képesit Felhivjuk a pályaválasztás előtt álló érettségizett ifjakat, hogy ne csak az egyetemek iránt érdeklődjenek, hanem komolyan foglalkozzanak azzal a lehetőséggel, amit a M. Kir. Kertészeti és Szőlészeti Főiskolán szerzett diploma nyujt.

— **Halalozás.** Lázár Istvánné szül. Vaszi Rózália folyó hó 5 én, 28 éves korában meghalt Csikszeredában. Temetése julius 7-én volt nagy részvét mellett. A korán elhalt fiatal asszonyt férje, 3 kis gyermeke és szülői gyászolják.

— **Agyonsujtotta a villám.** Tegnap nagy vihar volt Csikmegyének a Keleti Kárpátok felé eső szakaszán. A villámlás elől Tompos István pásztorlegény egy fa alá huzódott. A villám pontosan a legényt védő fába csapott. Tompos István nyomban meghalt. A közelben tartózkodó társai már nem tudtak rajta segiteni

— **Öngyilkos szücsmester.** Csibi Sándor 55 éves gyergyótölgyesi szücs öngyilkossági szándékkal kénsavas oldatot ivott és meghalt. Az öngyilkos szücsmester teljesen egyedülálló ember volt. Az utóbbi időben már alkalmi munkából tengette magát. Tettének oka ismeretlen.

— **Köszönetnyilvánitas.** Mindazon ismerősöknek és jóbarátoknak, akik drága feleségem elvesztése feletti fajdalmamat részvétükkel enyhiteni igyekeztek, ezuton is köszönetet mondok. *Lázár István.*

A csikszeredai kir. járásbiróság,
mint telekkönyvi hatóság.

765—1943. tkvi szám.

Árverési hirdetmény-kivonat.

Dr. Daradics Félix csikszeredai ügyvéd által képviselt Bartos György Gáboré gyimesközeploki lakos végrehajtatónak Daradics János Péteré gyimesközéplok bidegségi lakós végrehajtást szenvedő ellen inditott végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 75 Pengő tőkekövetelés és járulékai behajtása végett Gyimesközeplok községben fekvő s a csikszentmiklósi II. R 96 sz. tlkvben foglalt A + 1 rdsz. 357/2, 358., 360, 361., 362., 363/1., 363/2. hr.-számu kaszáló és fahaz ingatlanból a B. 21. alatti Daradics János Péteré végrehajtást szenvedő nevén álló 7/45-öd rész járandóságara 1155 Pengő ezennel megállapitott kikiáltási árban C. 13. alatt özv. Daradics Péterné Jánó Terézia javára bekebelezett 1/6-od részbeni életfogytiglani haszonélvezeti jog sérelme nélkül elrendelte.

Az árverést 1943. évi augusztus hó 25. napján délelőtt 10 órakor, Gyimesközéplok községházánál fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a, amelyet a magasabb igéret ugyanannyi %-ára kell kiegésziteni.

Csikszereda, 1943. évi március hó 16. napján.

Szopos Lajos s. k.,
kir. jb. alelnök.

A kiadmány hiteléül:
László,
s. h. tiszt.

Nyomatott Vákár Lajosné könyvnyomdájában, Csikszereda.